

SLOVÉNEC,

listi
za podučenje naroda.

Cena za celo leto po pošti 2 gold. 20 kr., za pol leta 1 gold. 10 kr.; brez pošte za celo leto 1 gld. 40 kr., za pol leta 50 kr.,

za ene kvatre 30 kr. Posamesni listi po 3 kraje. Naročila prejema jo vse c. k. pošte, v Ljubljani pa založnik.

V ponedeljek 24. Kimorca 1849.

Ravnovaga in gibanje sveta sploh, in zemlje posebno. *)

Ravnovaga in gibanje vesolniga sveta. Sonce, luna, druge zvezde in zemlja nikjer niso podperte, vendar nikamor ne padejo; ampak ali mirno stojijo, ali se redno gibljejo po svojih potah. Vzrok tega je težnja, po kateri zemlja zvezde na se vleče, in je od njih vlečena. Ako pa nasprotni vleki vedno enaki zemljo spremljajo, se ona ne more ganiti iz svoje poti, in je tako v ravnovagi. Kar sim od zemlje rekel, tudi od drugih zvezd velja. Vender enakomerni vleki ne branijo gibanja zvezdam, ampak le ne permistijo, de bi stopile iz svojih ojníc. Resnično, kadar zemljo in zvezde na nebu zapazujemo, se nam zdi, de zemlja mirna stoji, celo nebo se pa krog zemlje verti. Ali je temu tako, ali ne, bomo kmalo vidili. Nekatere zvezde, kakor luna, se pomikajo na nebu vsakdajnimu vertenji nasproti, namreč od zahoda proti izhodu; nekatere zvezde pa enako daleč ena od druge ostanejo. Posledne imenujemo nepomične zvezde. K letem sonce sliši, akoravno se nam drugače zdi. Lete zvezde tedaj v neki ravnovagi stojijo, ako nas ne moti videz. Nekatere zvezde z našo zemljo vred se vedno gibljejo, in se tedaj pomične imenujejo. Včas pa na nebu bolj neznane zvezde zapazimo, ktere imenujemo repate. Govorili bomo pa narpoprej od zemlje in lune, potlej od drugih pomičnih zvezd, potlej od repatih, in slednic od nepomičnih.

Zemlja je kroglasta. De je zemlja kroglasta, nas prepriča popotvanje po suhim in po morji, nar bolj pa merknenje lune.

Kadar se kaki cerkvi, stojeci na prostorni ravnini od daleč bližamo, zagledamo nar poprej verh zvonika, poznej verh cerkevne strehe, že poznej celo cerkev. Ako se po ravnini od cerkve daljšamo, nam nar poprej zginejo spodni deli cerkve, potlej sredni, in slednic zgine verh zvonika. Takš in videz si razjasnimo iz kroglaste podobe zemlje. Mornarji, ki odrinejo od bregú, vidijo iz ladje ves breg z rečmi na bregu; dalje ko plavajo od bregú, bolj se jim skrivajo njegove spodne reči. Slednic pa zginejo tudi nar viši verhi bregú, in mornarji ne vidijo drugiga kakor morje. Kadar se ladja iz prostiga morja bregu bliža, se kažejo nar viši, po-

*) Iz Robidoviga naravoslovja ali fizike, od ktere smo v listu 37. govorili,

tlej nižjeji, slednič spodni deli brega. Ako bi zemlja ne bila kroglasta, ampak ravna, bi se mornarjem ves breg, ali vse mesto z hišami na bregu na enkrat pokazalo.

Kadar zemlja med luno in soncam stoji, padejo sončni žarki na zemljo, za zemljo pade senca, in luna v leti senci je temna, ali merkne. Ako bi zemlja ravna bila, alj podolgasta, alj ploščata, bi se gotovo enkrat tako proti luni obernila, de bi se njena senca ali voglasta, ali podolgasta, ali saj ne okroglasta pokazala. Kadar je pa zemlje senca vedno podobna kroglasti ploši, je zemlja gotovo krogla, ali saj kroglasta. Mislil bi si nekdo: Zemlja ima na suhim in v morji visoke gore in globoke doline, kako jo moremo okroglasto imenovati? Temu odgovorim, de se zemlja na tenko zmeriti pusti, in je tudi že zmerjena bila. Lete mere pa kažejo, de se nar vikši gore na zemlji toliko poznajo, kolikor pesek na kegljarski krogli.

Tudi iz obraza drugih zvezd, ktere vse najdemo kroglaste, sodimo, de ima zemlja enako podobo. Leta podoba pa ni krogla, ampak kroglasta, to je: krogla zemlje je zgorej in spodej malo vtisnjena, kakor pomoranča.

Zemlja se suče krog svoje osi. Vtakni raven drat skoz muho in recelj jabelka, suči jabelko krog dratú, in imaš podobo sukanja zemlje krog osi. Zemlja sicer nima enake osi, pa si jo vender misliti smemo. — Ako bi človek na enim koncu osi stal, bi si lahko mislil, kako os podaljšana skoz glavo in noge zadene nebo zgorej in spodej. Ako zgornjo zadeto piko neba imenujemo polnočno, se spodnja kliče poldnevna. Mi pa, ki ne stojimo na koncu zemeljske osi, ampak na strani zemlje: ne smemo iskati polnočne pike nad glavo, in poldnevne pod nogami; ampak mi vidimo polnočno piko na strani od nadglavne, in poldnevne nikdar ne vidimo. Leta polnočna pika leži blizo tiste zvezde, ki se ji polarna pravi. Najdeš jo v obr. 92. blizo P, kadar skoz prvi B in A gostozevcov, slchernimu dobro znanih, petkrat tako dalječ, kakor zvezdi B in A saksebi stojite, peljaš ravno riso BAP, ktera zadene poslednjo zvezdo P podobe gostozevcam enake. Leto podobo zvezdogledi imenujejo mali voz, ali mali medved, uno veliki medved.

Krog osi, ktera od polnočne pike skoz sredino zemlje pelja k poldnevni, se suče zemlja, kar mi vsakter lahko verjame, kdor pomisli, de mi ljudje gremo z križam krog cerkve, ne pa z cerkevjo krog križa. To je: Zemlja je proti nebu, in temu, kar na nebu vidimo, veliko manjši, kakor križ proti cerkvi, in božja modrost ne bo valila brezkončniga neba krog zemlje piki enake. Zemlja se tedaj blizo v 24 urah krog svoje osi od večera proti jutru suče. Iz tega sukanja zemlje krog svoje osi lahko zastopimo, zakaj tistim, ki bolj proti jutru prebivajo, sonce poprej gor gre, poprej dol gre; zakaj tisti prebivavci zemlje, ki so na enim okrogu tekočim naravnost od polnočne do poldnevne pike, imajo poldan ob enim trinku.

Ako si hočeš napraviti poldenik, to je, tisto riso, nad

ktero ti sonce o poldnevu stoji: pelji kako troje krogov iz ene pike ravne horizontalne ploše, obesi kalamir na tanko nit, ktera naravnost nad uno piko visi, in zaznamvaj pike, v kterih nitna senca zadeva kroge dve uri pred poldnevom, dve uri po poldnevu. Leté ure šteje po dobri navadni uri. Vleci ravno rísó od eniga znamenja do drugiga tistiga kroga, poloviči leté tri ríse, in zjedini polovice po ravni rísi, ktera je poldenik. Ako hočes dobiti enajsto uro pred poldnevom, poloviči kose krogov med deseto uro in poldnevom; ako hočes dobiti prvo uro po poldnevu, poloviči kose krogov med poldnevom in drugo uro po poldnevu. Nar bolj kazavec take sončne ure je raven žebelj, ki skoz sredino krogov gre, in poleg zemljiske osi leži. Zakaj de sončna ura ne kaže poldneva vselej z dobro hišno ob tistim času, bom kmalo povedal.

Zemlja se giblje krog sonca. Ako sonce dan na dan zapazujemo, kmalo vidimo, de ne stoji vedno per tisti nepomični zvezdi, ampak de se pomika od večera proti jutru, to je: ako sonce danes stoji v znamenji junca, bo stalo čez mesec za 30 stopenj proti jutru v znamenji dvojčičev. Tako se nam zdi, de sonce gre po neki poti neba, ktero ekliptiko imenujemo. Letá ekliptika je neki krog neba, ki reže krog, kteri se v ravnovar zavolj delitve neba v polnočno in poldnevno polovico imenuje, v spomladanski in jesenski piki. Nagnenje ekliptike k vravnovarji pred ovinkam 23½ stopnje vidiš, kadar čez kak obroč preprežeš drugi obroč tako, de imate tisto sredino, in pod imenovanim ovinkam sta nagnjena eden proti drugimu. Poleg kroga AGBF (obr. 93.) leži ekliptika, poleg DGEF leži vravnovar. VG, kjer gre ekliptika od spod vravnovarja zgor njega, je spomladanska pika; v F, kjer pelja ekliptika od zgor vravnovarja pod njega, je jesenska pika. Kadar sonce v F ali v G stoji, gre gor v izhodni, dol v zahodni piki, in noč in dan sta po 12 ur dolga. Kadar sonce stoji v A, imamo mi poletje in nar daljši dan, nar krajši noč; kadar sonce stoji v B, imamo mi nar krajši dan in nar daljši noč ali zimo. Zakaj sonce toliko bolj greje, kolikor se bolj bliža nadglavni piki. Ako sonce v vravnovarji stoji, meče svoje zarke napikno na prebivavce pod vravnovarjem; ako sonce proti A gre, stopi zdaj tem, zdaj unim prebivavcem v nadglavno piko. Nam pa, ki smo v N, nikdar ne pride sonce v nadglavno piko; vender se ji poleti bliža, pozimi od nje daljša. Torej vidimo sonce višej poleti, nižej pozimi.

Zakaj de je poleti daljši dan, kakor pozimi, se takole prepričaj: Vzemi jabelko z ravno osjo skoz muho in recelj, in postavi ga na os, ktera napikno na horizontalski mizi stoji. Na sredo mize postavi luč, ktera je tako visoka, de seže do srede jabelka. Pelji jabelko v krogu krog luči, in vidil boš, de je polovica jabelka, ki se krog svoje osi vedno suče, svitla; polovica temna. Enako se zemlji godi, kadar je sonce v kaki piki vravnovarja. — Potlej nagni mizo pod ovinkam 23½ stopnje proti tlam, derži luč, kjer in kakor je stala, in pelji jabelko z osjo po koncu po tistim krogu, kjer si ga poprej peljal, vidil boš, de je polovica jabelka takrat

svitla, kadar jabelk stoji v tistih pikah kroga, kjer miza ni ne višej, ne nižej, kakor je bila horizontalna. Kadar pa jabelk v nar viši piki svojiga kroga stoji, je spodni del jabelka bolj, kakor za polovico razsvitljen. Ako ga tukaj v 24 urah krog svoje osi zasučesh, je vsaka pika spodne polovice jabelka dalj kakor 12 ur razsvitljena, in recelj in nekaj nad receljniam je vsih 24 ur svitlo; muha pa in nekaj pod muho je vedno temno. Leta svitla kapa receljna in temna kapa muhe kaže ledeno kapo poldnevniha in polnočniha tečaja zemlje, in seže do $23\frac{1}{2}$ stopnje od pike proti vravnovarji. Letá skušnja ti kaže našo zimo, kadar namreč sonce pod vravnovarjem spodnje kraje zemlje bolj greje in obsija, kakor zgornje ali nase, ki so v temnoti in merzloti.

Kadar jabelko v nar nižji piki svojiga kroga stoji, je zgornji del jabelka bolj, kakor za polovico razsvitljen. Iz tega si razjasnimo, zakaj je poleti dan daljši, kakor noč. Pot zemlje krog sonca. Gotovo je sonce veliko večji, kakor zemlja, torej se zemlja krog sonca lozej, kakor sonce krog zemlje verti. Iz tega in drugih, zvezdogledam jasnih vzrokov vemo, da se zemlja krog sonca po ekliptiki verti. Ako je zemlja v znamenji ♈ tehtavnice, se nam zdi, da sonce S v znamenji ♋ ovna stoji. Kadar zemlja v znamenje ♌ škorpjona pride, se nam zdi, da je sonce stopilo v znamenje ♊ junca itd. Torej pravimo: Sonce stopi v začetku spomladi v znamenje ♋ ovna, iz tega čez mesec v znamenje junca, iz tega čez mesec v znamenje ♌ dvojčičev, iz tega čez mesec v znamenje ♍ raka, in zdaj se poletje začne; v znamenjih ♎ leva, in dedevice ♏ se terpi poletje; v znamenji ♐ tehtavnice se začne jesen, in terpi v znamenjih ♑ škorpjona in ♒ strelca; v znamenji ♓ divjiga kozla se zima začne, in terpi v znamenjih ♈ vodnarja in ♉ rib. Prav za prav bi morali reč: V začetku spomladi stopi zemlja v znamenje tehtavnice, gre skoz znamenja škorpjona in strelca; stopi v poletji v znamenje kozla, gre po znamenjih vodnarja in rib; stopi v začetku jeseni v znamenje ovna, gre po znamenjih junca in dvojčičev; stopi v začetku zime v znamenje raka, gre po znamenjih leva in device v tehtavnico, kjer je zemlja svojo pot začela. Letó popotvanje zemlje po 12 znamenjih ekliptike terpi leto ali blizu $365\frac{1}{4}$ dneva. Zatorej se v 4 letih 4 četertinke dneva ali cel den nabere, in imamo prestavno leto, katero šteje 366 dni.

Zemlja sicer pozimi nar bližej sonca stoji. De pa sonce pozimi malo greje, od tod pride, ker njegovi žarki nar bolj stransko padejo na zemljo.

Imenovanih 12 znamenj sleherno zapopade več združenih zvezd, katerim so nekdanji zvezdogledi dali imena, katere tudi sedajni zvezdogledi rabijo. Ležijo pa lete znamenja na obeh straneh ekliptike v pasu kakih 20 stopenj širokim. Naši prededi so namreč zapazili, da v letem pasu se gibljejo pomične zvezde. Najdeš ga na nebu z pomočjo neobrazca, na katerim so zaznamovane večje zvezde kakiga znamenja ali zvezdja. Kadar v pozimni noči vidiš zatočno znamenje ali zvezdje junca: lahko najdeš znam-

nje ovna iz nebrobra znano, ako bolj proti poldnevovečeru gledaš; lahko najdeš znamenje dvojčicev, iz nebrobra znano, ako od junca bolj proti polnočojutru gledaš. Tako spoznaš sčasama vse znamenja sončne poti, in z pomočjo letéh in nebrobra tudi spoznaš druge zvezdja. (Konec sledi.)

Krivi Mesia.

(Konec.)

Med tem je Sabbathai predalječ zašel, de bi bil mogel verniti se. Njegova druhal je glasno terjala, de nej v Konstantinopol gre in se s Sultanam skusi. Pride v imenovano mesto, spremeljen od svojih prijatlov in od ondašnjih Judov z nezmernim veseljem sprejet. Sultana ni bilo doma, hotel je z velikim vezirjem govoriti. Vezir je to odložil, dokler ni od svojiga gospoda povelja dobil, kako se ima zadržati. Sultan mu pošlje povelje, Sabbathaja prijeti in ga v varstvo djati. Veliki vezir pošlje tadajeniga Aga¹⁾ in nekoliko janičarjev²⁾ v Sabbathajevo stanovanje; pa od vraž oslepljeniga Aga je Sabbathajev pogled tako zlo zmešal, de se je trepetaje in vez zmešan nazaj k svojimu gospodu vernil. Še drug Aga je bil poslan, pa tudi ta je toliko opravil, kot prvi. Med tem se je Sabbathai sam v ječo podal; dali so mu grad Sestos, de je bil v njem, kakor v častni ječi. Njegova druhal ga je smela obiskovati.

Iz tega grada je dal razglas, v katerim je ukazal, de se ima praznik žalovanja v spominj razdertja Jeruzalemskiga mesta, kteriga so 9. veliciga Serpana praznovali, odpraviti, in namesto njega ta dan rojstvo Mesia Sabbathaja Sevita z veseljem obhajati. V Sestu je prejel poslance iz Poljskiga, v kterih je s svojo veliko učenostjo in izurenostjo v Kabbali čudenje obudil. V Konstantinopolu (Carimgradu) je bil pa terdovraten nevernež, z imenom Nehemia, ki se je tri dni vsimu dokazovanju Sabbathaja zoperstavljal in ga nazadnje goljufa imenoval. Sabbathajevo druhal je silna zloba vneta, in ko je Sabbathaj svojimu zoperniku s smertjo protil, so padli čez nesrečniga človeka, de bi sodbo nad njim spolnili. Rabin je zbežal, Sabbathajevi prijatli za njim; rešenja ni imel upati, kar naglama nekimu Turku turban z glave potegne in sebi na glavo postavi, ter glasno zavpije: „Mozlem³⁾ sim!“ Turki so ga zdajci v svoje varstvo vzeli in v Adrianopol k velikimu Sultanu poslali, kteri je kmalo potem tudi Sabbathaja k sebi pripeljati vzkazal.

Sabbathaj pride pred Sultana; ker pa turškiga jezika ni umil, je neki judovsk renegat, to je odstopnik od judovske vere, tomac bil. Pa mož, pred kterim so se splaseni Agi tresli, je zgubil zdaj pred veličastvam turškiga cesarja ves um in vso serčnost;

¹⁾ Aga, turški poveljnik vojakov.

²⁾ Turški pešni vojaki.

³⁾ Spoznavavec Mahomeda in njegove vere.

ko ga je sultan vprašal, ali je Mesia, se je tresel in nikakoršnega odgovora mu ni dal. Se vé, de se mu je bati bilo; zakaj sultan mu je prav po turško rekel: „de bo tri ostrupljene pušice na Mesija izstrelil; ako se neranljiviga pokaže, ho on, sultan, sam v njegove besede veroval. Ako se pa brani, se tej sodbi podvreči, mu je na voljo dano, ali se umoriti dati, ali pa turško vero na-se vzeti“. Tomač ga je nagovarjal, turško vero na-se vzeti. — Sabbathaj ni dolgo mislil; turban je vzel ter nepreklicljive besede izgovoril: „Mozlem sim!“

Naměst ga z zaničevanjem od sebe zbečati, ga je vkažal sultan v časten kozuh obleči, mu je dal imé Aga Mohamed Effendi in imé Kopidsi Baši, to je poglavarja straž sultanoviga poslopja. Strahota je prešinila vso Sabbathajevo druhal, ko so tako nenadama to zvedili. Preroki in prerokinje so omolknili; pa Sabbathaja je zamoglo samo smert proteče sultanovo obličje vstrašiti. Zdaj je dal razglas med svoje brate v Izraelu: „Jez Mohamed, Kapidsi Baši vam dam na znanje, de me je Bog iz Izraelca v Izraelca spreobrnil. Rekel je in zgodilo se je, zapovedal je in spolnilo se je. Dano deveti dan mojiga prerojenja po njegovi sveti volji.“

S posebno bistroumnostjo je umil preroške napovedbe iz judovske zgodovšine kakor tudi iz svetiga pisma v to svoje spreobrnjenje vplesti. Tako se je dolgo v svojim dvojnim značaju z velikim pridam ohranil. Turki so ga kot pravovernika, Judje kot Mesia častili. Veliko Judov je njegov izgled posnelo in stopili so k turški veri. Njegova poljska žena je umrla; in vnovič se je oženil s hčerjo učeniga moza, kteriga so rabini zavoljo tega zoperpostavniga zakona izmed judovske srenje djali. Tudi ona je k turški veri perstopila. Nazadnje je rabinam sreča hotla, sultana omečiti. Bali so se namreč zateranja judovske vere. Mesia so vjeli in v Belograjško terdnjavo odpeljali, kjer je v letu 1676 na koliki umrl v 51. letu svoje starosti.

Mislil bi bil kdo, de njegovi verniki, če so ravno po njegovim prestopu k Turkam stanovitni ostali, njegove smerti ne bodo preživeli. Pa nevkretnosti vraže nihče ne more prerajati. Njegovi nasledniki so rekli, de je bil v nebesa vzet, enako Enohu in Elfu. Razsirjevali so se bolj in bolj.

Njegov prednik, Natan iz Gaze, ga je po njegovim prestopu zapustil in je zoper njega na Laškim in na greških otokih pridigoval. Pa narposebniši je, de je Nehemia, njegov narbritkejši sprotnik, se turški veri, kteri je po sili pristopil, odpovedal, in Sabbathajevo vero na-se vzel.

Neki prerok v Smirni je oznanoval, de bo v 111 letih in 3 mescih zopet neki Mesia prišel. Narbrezumniši pa je bil uk nekiga Mihaela Kondo zola, ki je rekel, de Sin Davidov ne bo pred prišel, kakor takrat, ko bodo vsi Judje ali sveti ali pa brezbožni postali.

Spoznavavcov Sabbathajeve vere je še zdaj nekaj.

Življenje učenih Slovanov.

III.

Franc Palacky.

Franc Palacky, zgodovinar česke kraljevine, preselaven jezikoslovec, je bil 14. Roznika 1798 v Hazdlayici na Moravskem rojen, kjer je njegov oče vodja učivnice bil. Svoje izobraženje v raznih vednostih si je v Prešburgu in na Dunaji pridobil. Rano je postal pisavec. Pervo delo, katero je 1818 z učenim Šafarikom združen na svitlo dal: „Pervine českega pesmenstva“ je že spricalo, kako goreče je za slovanski jezik in za zgodovino svojiga naroda vnet.

De bi izvire obedreh do dna pregledati in se jih naučiti zamogel, se je 1823 v staroslavno Prago podal, kjer so ga grofje Sternberg svojiga arhivarja izvolili, ter mu priložnost podelili, knjigarnice in pismoshrambe narstarejših českih rodovin, očitne arhive na Avstrijskim in Bavorskim, pozneji tudi rokopise v Rimskim Vatikanu preiskovati in tako veliko nabiro starih spričnih pisem si pripraviti.

V letu 1828 je nastopil Palacky vredništvo nemškega in českega časopisa narodniga muzeuma, ktera je z mnogimi sestavki naryaznišiga zapopadka obdaroval.

Že v letu 1829 so česki stanovi Palackiga zgodovinarja kraljevine izvolili; po smerti Cesarja Franceta je bil tudi od vladarstva ko taki poterjen. Da bi pa v stanu bil, izključljivo deželski dogodivšini se dariti, so mu obilno letnino čas življenja odločili.

Tako je začel imenitno delo zgodovine česke dezele, od kteriga so dozdaj 3 knjige (v Pragi 1836—45) v nemškem jeziku pisane na svitlo prisle. Po zapopadku in obliki presojeno, je bilo to delo z velikim dopadajenjem sprejeto; ne tako kar njegovo narodovo in cerkveno stran zadene. O prvim oziru so mu posebno nemški zgodopisci očitali, da v narstarejši zgodovini českega naroda Slovanstvo prevladuje, da brez oglada zastarane pomote in laži odkriva, in da preveč za zgubljene pravice slovanskiga naroda se poteguje.

Na vse to je Palacky malokdaj, in tudi le z dostojnostjo učeniga odgovoril, opiraje se na stare zgodovinske svedoče, kterih pa protiniki sevede niso yselej ne imeli, ne razumeli.

O drugim oziru je bil v mnoge prepire zapleten, tudi z našim rojakom Kopitarjem; konec jih je bil, ko so celo vprasanje čistozgodovinski oblasti, kamor jo je Palacky tudi v svojim delu postavil, izročili.

Od leta 1840 izdaja P. na svitlo nabirko starih spričnih pisem za česko zgodovino, pod naslovom: „Arhiv česky“. Dalej je pisal: „Synchronistische Uebersicht der höchsten Würdenträger, Landes- und Hofbeamten in Böhmen. Prag 1832.“ — „Dobrowsky's Leben und gelehrtes Wirken“. Prag 1833. — „Literarische Reise nach Italien im J. 1837 zur Aufsuchung der Quellen der böhmischen und mährischen Geschichte“. Prag 1838. — „Scriptores rerum Bohem.“ itd.

Kako se je Palacky v narnovejših časih za blagor domovine in celiga slovanskiga sveta, za Cesarja in ene mogočno Avstrijo potegoval, je braveam iz raznih časopisov gotovo že v spominu.

Kako ga Čehi spoštujejo, priča tudi to, da je bil lanijsko leto na 6 mestih za poslanca k velikimu zboru v Beču izvoljen. Na deržavnim zboru je bil vodja Čehov, katerim so se vsi zborniki, vneti za blagor slovanskiga naroda, pridružili.

Ko je bil vlani veliki slovanski shod v Pragi — dogodba nova kakor v Evropi, tako tudi med Slovani samimi — je bil P. starosta tega shoda izvoljen. Ko taki je razglasil krepki razglas ali manifest na vse slovanske narode (poglej Slovenijo 1848 str. 16).

Mi Slovenci moramo temu iskrenimu možu tudi še posebno hvalježni biti, ker je lanijsko leto na Dunaji predlog gosp. Dr. Kavčiča, da bi se v Ljubljani jugoslovansko vseučeliše ustanovilo, z gorečimi besedami podperal.

Torej naj Bog ohrani tega moža še mnogo let domovini, pismenstvu, slovanstvu!

Zmes.

(Konec.)

Desiravno bi bil vsak omikan človek vošil in hrepel tako dobro zdravilo takim v kraju v svoje posestvo dobiti, v katerim niso sami psi, ampak tudi volkovi, lesice, tigri, mačke in druge živali dostikrat steklobi podveržene, vunder med mnogimi gledavci ne eniga ni bilo, ki bi se bil le koliko prizadeval, to zdravilo zapisati, razun Don Viktoresa.

V prah stolčena rastlina, které se poslužijo, je, kolikor se še spomnim, neki Helleborus (?) in Španjolci jo imenujejo Sevadilla; njegovo botaniško imé je pa po moji pameti Veratrum Sebadilla. Tudi še druga rastlina je, imenovana Amole, která ima, kakor pravijo, ravno tako moč, ktere botaniškiga imena pa ne vem. V okraju mesta Amoles na reki Rio de buon Vista se ga dostikrat zoper steklobo poslužijo.

To le je prestavljeni zapis zdravila, kakor ga je Don Viktor rez po moji želji zapisal:

„Deni siršnik v več kot en bokal vode 5 minut dolgo namakovat, deni potem Sabadilniga praha toliko v mes, kolikor ga zamoreš s palcam in tremi perstmi prijeti; zmešaj to vse dobro in daj bolniku (to je posili mu to o prenehljnejih napadov v golt.) Bolnik nej se potem na sonce, ali kjer to ni mogoče, k ognju dene in v veliki gorkoti derži. Če ga že prvi dar upokoji, mu ne več dajati; če pa stekloba ne neha, se mu še v drugo da, in to mu gotovo pomaga. Na to ga obide dolgo spanje, ktero, kakor je bolnik bolj močne ali slabe nature, 24 do 28 ur terpi, potem pa začne človek bljuvati in driskati, toliko časa, de ves strup iz sebe izmeče.“

Vganjba zastavice v 38. listu:

Meh.

Zastavica.

Kaj si naredi luknjo kakor gnezdo, in vunder jaje ne zleže?

Založnik: J. Giontini. — Odgovorni vrednik: Fr. Malavašič.

Natiskar J. Blaznik v Ljubljani.